

בשולי ברכת כהנים

נתיבי-עם, סימן קכ"ח ועוד

נתיבי-עם, בהלכות נשיאת כפים, מעלה את ההלכות הנגועות לנושא זה. לא נטפל בהן כאן אלא באותן, שקראנו להן הנוהגות בשולי ברכת הכהנים.

"כל כהן שלא נטל ידיו (לפני עלותו לדוכן) לא ישא כפיו" (קכ"ב, סעיף ו) [על פי ר' יהושע בן לוי]

על הכהנים לעקור ממקומם בהגיע השליח ציבור ל-"רצה" ליטול ידיהם ולעלות לדוכן.

את כפיו צריך הכהן ליטול לא במקום הרחוק יותר מכ"ב אמות מן הדוכן. גם מידה זו צריכים בוני בית הכנסת לקחת בשיקולי הבניה. עולה כאן הסוגיה של שהייה בין הנטילת ידים לעליה לדוכן. להעיר לכהנים המנצלים הזדמנות שנוטלים ידיהם בתחילת החזרה או באמצעיתה, הם מסכנים את משך השהייה, מנטילת הידים עד עלותם לדוכן.

הזהר הקדוש מחמיר כלפי הלויים, שעליהם (חובה) ליצוק מים על ידי הכהנים. שמענו שאם אין לויים עושים זאת בכורות.

מנהג ירושלים שהש"ץ קורא "כהנים", לפני הקראתו את מילות הברכה המשולשת. ומדגיש הנתיבי-עם: "ומנהגנו הוא לפי הדין".

מנהג ירושלים: כשיש כהנים אחרים אין השליח ציבור (שהוא כהן) נושא את כפיו. על פי דברי מרן והגאונים.

אם שליח הציבור הוא כהן ואין כהנים אחרים, ישא את כפיו שלא תתבטל נשיאת כפים. המנהג בירושלים ובבית אל, שלא עולה לדוכן אלא נשאר במקומו ליד התיבה אך חולץ את נעליו ומברך ופניו אל הקהל. מ"ויכלכל יוסף" למדנו: "אבל אם אי אפשר שכל העם יחזירו פניהם לכהן, עולה לדוכן בכדי שיוכלו הקהל להפוך פניהם אליו".

מספר הערות אחרות

1. הרב עובדיה יוסף זצ"ל התיר לשנות, בברכה לַבְּנוֹת, את הנטיה הזכרית לנקבית בביטויי הברכה המשולשת, הנאמרת בברכת הבנים בטכס קבלת שבת.
- ב. אי אפשר שלא להזכיר את הממצא הארכיאולוגי שנמצא בזמננו בחפירות, רדיד כסף שעליו רשומות מילות הברכה המשולשת המקורית.
3. בקריאת שמע על המיטה אנו אומרים את הברכה המשולשת, מיד אחרי הפסוק משיר השירים, על שומרי הלילה של מיטת שלמה: "ששים גבורים סביב לה", אלה רומזים לששים המילים של הברכה המשולשת.
4. הרב אברהם יוסף שליט"א התריע מפני המנהג הנפוץ לקרוא פסוקים מסוימים, המודפסים בהרבה סידורים. אין זה מן הנימוס, לפחות, לקשקש מילים בעת שנוחתת על ראשנו הברכה המשולשת, מפי כהנים במצוות התורה.
5. גם הנוהג לכנס כל מיני יחידים תחת כנפי טליתו של מאן דהוא, במשך נשיאת הכפיים, זכה לבקורת ראויה. שורשו כנראה בנסיון למנוע מילדים קטנים להתרוצץ בבית הכנסת בעת טכס נשיאת הכפיים. והכנסתם תחת טלית אביהם. וחס ושלום שישגו בהפנית גבם אל דוכן הכהנים. ועוד רב לנו, הלכות ומנהגים, השייכים ישירות לטכס הברכת כהנים ובעזת ה' יצילנו משגיאות ויזכנו בברכות.